

Saakašvili deportován z Ukrajiny

Únor přinesl další vývoj v dění okolo někdejšího gruzínského prezidenta a aktuálně opozičního ukrajinského politika Michaila Saakašviliho. Soud v Kyjevě nejprve neuznal Saakašviliho odvolání proti rozsudku prvoinstančního soudu, který mu odmítl přidělit azyl. Následně byl ukrajinskými silovými složkami zatčen a deportován do Polska. Z pohledu Ukrajiny se totiž Saakašvili na jejím území nacházel ilegálně (loni v září jej přes polsko-ukrajinskou hranici doslova protlačil dav jeho příznivců (viz [zářijový zpravodaj](#)). Ukrajina ho tak nyní navrátila do země posledního pobytu. Saakašvili následně odjel do Nizozemí, odkud pochází jeho manželka. Dle svého vyjádření plánuje „evropskou tour“ za účelem zvýšení podpory pro svou kampaň na svržení Porošenka a jeho kyjevské vlády.

Na Ukrajině Saakašvili čelí [obvinění ze zločinného spolčení](#) za účelem napomáhání státního převratu, ve své domovské Gruzii byl minulý měsíc [odsouzen za zneužití pravomocí](#) ke třem letům vězení. Tyto procesy, stejně jako aktuální deportaci, považuje Saakašvili za pouhé snahy svých politických oponentů, vč. ukrajinského prezidenta Porošenka, o to se jej zbavit.

(EN) <https://www.rferl.org/a/ukraine-saakashvili-detained-kyiv/29035346.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/what-is-next-for-saakashvili-ukraine-georgia-options/29037879.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/ukraine-georgia-saakashvili-arrives-netherlands-from-poland/29039803.html>

Gruzínští nacionalisté zakládají „Lidové hlídky“

Krajně pravicová skupina „Gruzínský pochod“ přišla s myšlenkou formovat „Lidové hlídky“, které by dohlížely na chování zahraničních migrantů v Gruzii. Hlídky by měly být dle slov organizace tvořeny skupinami cca 15 „mladých lidí s národním cítěním“, kteří budou dohlížet na dodržování pořádku, zejména ze strany „zahraničních ilegálů, kriminálních a teroristů“ v gruzínské metropoli Tbilisi. Tímto způsobem chce organizace vypomoci gruzínskému ministerstvu vnitra, jelikož to v jejích očích selhává v ochraně státu před příchodem zahraničních zločinců. Svůj zájem vstoupit do řad hlídek prý vyjádřilo již na 300 lidí. Gruzínský pochod je xenofobní a homofobní uskupení známé svými protiimigračními pouličními akcemi.

(EN) <https://jam-news.net/?p=85267>

Abcházie se na veletrhu v Praze prezentovala jako samostatný stát

Navzdory protestům Gruzie prezentovali abchazští představitelé na únorovém veletrhu cestovního ruchu v Praze Abcházi jako samostatný stát. Delegace, která zde byla zastoupena abchazskou Komorou pro obchod a průmysl, lákala návštěvníky na ochutnávku místních alkoholických nápojů a prezentovala turistický potenciál Abcházie. Dle českého novináře Ondřeje Soukupa se jedná ze strany Abcházie o „klasickou provokaci“ a iniciátorem abchazské účasti na výstavě byla skupina finančně napojená na ruský Kreml.

(EN) <https://jam-news.net/?p=87357>

Jižní Osetie láká zahraniční investory

Neuznaná republika Jižní Osetie spustila svůj [webový portál pro investory](http://www.investorportal.ru). Jeho cílem je poskytnout zahraničním investorům zainteresovaným v ekonomice Jižní Osetie veškeré potřebné informace. K nalezení jsou tu jak volné parcely a budovy, tak i informace o fungujících podnicích, které by mohly potenciální investory zaujmout.

(EN) <https://jam-news.net/?p=83505>

(RU) <http://investrso.su/>

Fotografie Arménského premiéra v soukromém tryskáči vyvolala debatu o úplatkářství

Veřejnost v Arménii debatuje vliv byznysu na politiku poté, co premiér Karen Karpetjan na Facebook nahrál dvě fotografie ze soukromého tryskáče, kterým cestoval do Davosu. Arménský deník Hetq zjistil, že se jedná o letadlo patřící vlivnému ruskému miliardáři arménského původu Samvelu Karpetjanovi (*pozn. žádná spřízněnost*). Tradičně při zahraničních cestách arménský premiér pro oficiální návštěvy používá prezidentský speciál Airbus A319. Fotografie ale vznikly po cestě Karpetjana na Světové ekonomické fórum a v ten samý čas byl arménský prezident se svým letadlem na oficiální návštěvě Francie. Deník Hetq spočítal, že cesta soukromým tryskáčem z Jerevanu do Davosu vyjde v přepočtu nejméně na 300 000 Kč. PR oddělení arménské vlády zmínilo, že na cestu nebyly vyčleněny žádné prostředky z rozpočtu. Podle arménského práva mají „vysoce postavení úředníci zakázáno přijímat dary, peníze nebo služby od jiných osob v souvislosti s jejich úředními povinnostmi.“ Zvyšující se vliv Samvela Karpetjana v Arménii je v posledních letech často skloňovaným tématem. Jen o pár dní dříve byl arménský ministr zahraničí Nalbandjan vyfotografován, jak cestuje na zahraniční cestu v letadle v klasické ekonomické třídě. Arménská vláda totiž nedávno schválila nařízení, podle kterého by všichni ministři a vládní úředníci měli létat pouze ekonomickou třídou.

(EN) <https://eurasianet.org/s/private-jet-sparks-debate-on-influence-on-business-over-armenian-politics>

(EN) <https://eurasianet.org/s/russian-armenian-tycoon-expanding-influence-in-armenia>

(EN) <https://www.facebook.com/Karen.Karapetyan/posts/1563942287008431>

(EN) <https://twitter.com/tbalayan/status/954077439109533696>

Arménský lyžař na olympiádě bez lyží

Arménský alpský lyžař Ashot Karapetjan byl jedním ze tří sportovců z Arménie, kteří se zúčastnili zimních Olympijských her v jihokorejském Pchjongčchangu. První den tréninkových jízd před závodem ale Karapetjan zničil svůj jediný starý pár lyží. Situace vzbudila pozornost arménské veřejnosti poté, co se lyžař svěřil se svými problémy s vybavením stránce News.am. Karapetjan měl slíbený nový pár lyží od Arménské olympijské federace, lyže ale do Koreje nedorazily. Lyžař od federace nedostal ani reprezentační kombinézu. Situace nabrala politický rozměr po zveřejnění Facebookového postu politického analytika Styopy Safarjana. Vedení Arménské lyžařské federace podle něj nebylo moc nadšené, že Karapetjan byl na olympiádu vůbec nominován. Prezident Arménské lyžařské federace Arthur Harutyunjan se nechal slyšet, že jeho synovec Harutyun Harutyunjan měl být v Koreji místo Karapetjana. Syn Arthura Harutyunjana a Harutyunův otec Syran Harutyunjan je také hlavním trenérem arménské reprezentace. Arménská lyžařská federace problém svedla na rakouského výrobce lyží, který na poslední chvíli odmítl materiál odeslat do Asie. Federaci se nakonec podařilo jeden pár lyží doručit z Ruska. Karapetjan nakonec ve slalomu dojel na předposledním místě před reprezentantem Severní Koreje.

nění Facebookového postu politického analytika Styopy Safarjana. Vedení Arménské lyžařské federace podle něj nebylo moc nadšené, že Karapetjan byl na olympiádu vůbec nominován. Prezident Arménské lyžařské federace Arthur Harutyunjan se nechal slyšet, že jeho synovec Harutyun Harutyunjan měl být v Koreji místo Karapetjana. Syn Arthura Harutyunjana a Harutyunův otec Syran Harutyunjan je také hlavním trenérem arménské reprezentace. Arménská lyžařská federace problém svedla na rakouského výrobce lyží, který na poslední chvíli odmítl materiál odeslat do Asie. Federaci se nakonec podařilo jeden pár lyží doručit z Ruska. Karapetjan nakonec ve slalomu dojel na předposledním místě před reprezentantem Severní Koreje.

(EN) <https://eurasianet.org/s/armenian-olympic-skier-finds-himself-with-no-skis>

(EN) <https://jam-news.net/?p=86699>

(EN) <https://sport.news.am/eng/news/86378/>

(AM) <https://www.facebook.com/styopa.safaryan.9/posts/718247971714038>

Dotaz na Rádio Jerevan: Je pravda, že u vás v Jerevanu laboratoře nepoznají moč od zeleného čaje?

To není začátek oblíbeného vtipu z časů socialismu, ale reálná situace, která nastala po neobvyklém testu nové ředitelky jerevanského zdravotnického centra Masis, Nune Avanesjanové. Poté, co se k ředitelce dostalo několik stížností na kvalitu laboratorních testů ve středisku, rozhodla se ozkoušet důvěrnost a profesionalitu svých kolegů. Avanesjanová předložila laboratoři nádobu na moč, ve které byl ale zelený čaj, který je konzistencí a barvou podobný. Ke svému překvapení dostala od laboratoře výsledek. „Podle analýzy vzorek obsahoval všechny buněčné složky, ať už leukocyty, erytrocyty nebo epiteliální buňky. Čajové lístky nemohou nikdy tyto komponenty obsahovat. Testy, které jsem dostala, se navíc nápadně podobaly testům jiného pacienta s akutním zánětem ledvin,“ řekla Avanesjanová. Poté, co ředitelka výsledky svého experimentu odhalila na schůzce zaměstnanců, osm z patnácti laboratorních techniků rezignovalo. Avanesjanová také zmínila médiím, že si dříve v laboratoři nechala otestovat tři stejné vzorky své krve pod jinými jmény a dostala tři odlišné výsledky. Arménský ministr zdravotnictví Levon Altunjan komentoval, že ředitelka zodpovídá za kvalitu svého zařízení, a to nevylučuje ani kreativní přístupy.

(EN) <https://jam-news.net/?p=85438>

(EN) <https://med.news.am/eng/news/17039/the-masis-case-how-erythrocytes-were-found-in-green-tea-and-who-will-be-held-responsible-for-this.html>

Arménie riskuje americké sankce, pokud bude nakupovat zbraně z Moskvy

Ambasáda Spojených států v Jerevanu varovala, že Arménie by se mohla ocitnout na seznamu sankcí, pokud bude nadále ve velkém nakupovat zbraně z Ruska. Nové americké sankce, které byly schváleny na konci ledna, umožňují uvalit velké finanční postihy na kohokoliv, kdo ve velkém nakupuje zbraně od Ruské federace. Rusko je nicméně druhým největším exportérem zbraní na světě, prodává zbraně do většiny postsovětských zemí a také některým významným americkým spojencům. Vzhledem k tomu, že rozsah těchto sankcí je až příliš veliký, Arménie může alespoň prozatím zůstat v klidu. Dle některých expertů také USA rozumí složité regionální situaci Arménie (její hranice s Tureckem a Ázerbájdžánem zůstávají zavřené) a nad postihem přimhouří oči. Arménie ale debatuje také jinou otázku ve vztahu k americkým sankcím. Několik arménských jmen se totiž objevilo na takzvané „Zprávě z Kremlu“. Dokument vydaný americkým ministerstvem financí sice nevaluje přímo sankce, ale má zvýšit tlak na Kreml. Zpráva zahrnuje celkem 114 jmen ruských politických osobností a 96 oligarchů, kteří získali bohatství nebo moc skrze napojení na ruského prezidenta Vladimira Putina. Seznam obsahuje také tři arménská jména – rusko-arménského miliardáře Samvela Karapetiana, Danila Khachaturova a Sergeje Galitského.

(EN) <https://eurasianet.org/s/armenia-wonders-are-we-at-risk-from-us-sanctions>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29013223.html>

(EN) <https://jam-news.net/?p=86367>

Kontroverze ohledně Saakašviliho knihy v Arménii

Arménský překlad memoáru bývalého gruzínského prezidenta Michaila Saakašviliho provází v Arménii kontroverze a údajný nátlak ze strany vlády. Kniha, nazvaná „Probouzení síly,“ pojednává o Saakašviliho politické cestě postsovětským prostorem včetně gruzínské Růžové revoluce a jeho současného angažmá na Ukrajině. Již před uvedením knihy někteří arménští politici tvrdili, že Saakašvili je „anti-arménský“ a že by jeho kniha měla být zakázána. Uvedení knihy bylo původně naplánováno v muzeu básníka Jeghiše Čarence, poté v jerevanském knihkupectví Noyan Tapan, obě instituce ale prezentaci na poslední chvíli zrušily. Překladatel knihy Mikayel Nahapetjan zmínil, že prezentace knihy byla dvakrát zrušena z důvodu politického tlaku. Kniha byla nakonec uvedena v country klubu Yankee. Kritici Saakašviliho zmiňují zeména jeho politiku vůči gruzínskému regionu Samcche-Džavachetie, obývaného etnickými Armény, v době, kdy v Gruzii vládl. Sám Saakašvili za kritikou vidí tlak z Moskvy. „Je zajímavé, že v Gruzii pro-ruští agenti naopak šířili fámy, že jsem etnický Armén,“ dodal na Facebooku Saakašvili. V roce 2009 nicméně Saakašvili obdržel od Arménskému prezidenta Sarkisjana „Řád cti“ za jeho zásluhy při budování arménsko-gruzínského přátelství.

(EN) <https://eurasianet.org/s/controversy-dogs-rollout-of-saakashvilis-book-in-armenia>

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/29015363.html>

(EN) <http://epress.am/en/2018/02/08/presentation-of-saakashvilis-book-finally-takes-place-in-yerevan.html>

Předčasné prezidentské volby již v dubnu – teče Alijevovi do bot?

Ázerbájdžánský prezident Ilham Alijev zkraje února vyhlásil prostřednictvím dekretu předčasné prezidentské volby, během nichž bude usilovat o znovuzvolení na funkční období do roku 2025. Termín voleb stanovil na 11. dubna, tedy o půl roku dříve oproti původně plánovanému 17. říjnu. Nečekaný tah Alijev nezdůvodnil, jeho poradce Ali Hasanov nicméně podotknul, že říjnový termín koliduje s „významnými zahraničními a domácími událostmi“ – například s oslavami sta let od založení Ázerbájdžánské demokratické republiky. Političtí komentátoři se však kloní k názorům, že náhlá změna termínu voleb souvisí spíše se zhoršující se ekonomickou situací země, rozhodnutím Alijeva dopřát opozici co nejméně času na přípravu kampaně či s interními potyčkami uvnitř vládnoucí elity. Opozice vypsání předčasných voleb kritizuje. Dvě nejsilnější opoziční politická uskupení – Národní rada demokratických sil a Musavat – oznámila, že budou volby bojkotovat. Proti režimu naladěné mládežnické hnutí NIDA a opoziční hnutí REAL dala najevo, že výsledky těchto voleb neuznají. Ilham Alijev je u moci od roku 2003, kdy prezidentský post *de facto* převzal po svém otci Hejdaru Alijevovi.

(EN) <http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/42349/>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-snap-election-aliyev/29018696.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-opposition-boycott-early-presidential-election/29021979.html>

Požár, nedbalost a korupce zavinily smrt 25 lidí

V noci na 2. března propukl v bakuské budově státního rehabilitačního centra pro drogově závislé požár, který si vyžádal 25 obětí. Příčinou tragédie byl podle oficiální zprávy elektrický zkrat v kombinaci s nevyhovujícími bezpečnostními standardy přízemní dřevěné budovy. Podle pozůstalých obětí byli pacienti centra na noc v objektu zamykáni, někteří i přivazováni ke svým lůžkům – v těchto případech měl za jejich bezpečnost zodpovídat zdravotnický personál. Kritici režimu z tragédie viní všudypřítomnou korupci, která mimo jiné brání dodržování a vynuovení bezpečnostních regulí a dalších stavebních norem. I to je důvodem, proč je Ázerbájdžán sužován rozsáhlými požáry budov poměrně často – v roce 2015 zemřelo 15 lidí po vypuknutí požáru v bakuském mrakodrapu, jehož fasáda byla v rámci „zkrášlovacích“ úprav centra města vyhotovena z vysoce hořlavého druhu polystyrenu. V roce 1995 došlo k obrovskému požáru kvůli elektrickému zkratu také v místním metru – katastrofa si vyžádala 292 obětí, z nichž 28 byly děti.

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-fire-baku-decrepit-drug-rehab-center-deaths-update/29072372.html>

(EN) <https://www.meydan.tv/en/site/news/27698/>

(EN) <http://www.bbc.com/news/world-europe-43254130>

Prorežimní propaganda cílí na síť a mládež

Vloni v srpnu se na ázerbájdžánském Facebooku objevila nová stránka „Bele Bele Isher“ (volně přeloženo jako „Tyhle věci“), která si rychle získala popularitu mezi mládeží. Během půl roku měla 190.000 followerů, což je na místní poměry úctyhodný výkon. Facebooková stránka „Tyhle věci“ publikovala zejména krátká sociální videa na témata z historie a kultury. Problém byl v tom, že nebylo možné zjistit, kdo za stránkou stojí. Koncem prosince „Tyhle věci“ zveřejnily video, v němž adorovaly prezidenta Ilhama Alijeva při příležitosti oslav jeho 56. narozenin. „Teď už je to jasné. Říkal jsem si, kdy tento vládní projekt začne s pravou propagandou,“ vyjádřil svou frustraci jeden z mladých followerů.

Novou iniciativou je i hnutí „Cavan“ (v překladu „Mladý“), které se na svých webových stránkách s podporou prezidenta Alijeva a jeho rodiny netají. Údajným cílem hnutí založeného v roce 2017 je podpora státních úřadů při řešení společenských otázek, které trápí mládež. Mluvčí hnutí „Cavan“ Tejmur Alijev v rozhovoru se serverem Eurasianet potvrdil, že hnutí je financováno vládou a spravuje i výše zmíněnou facebookovou stránku „Tyhle věci“. Proč takové tajnostkářství? Podle Arastuna Orujlu, bývalého kontrarozvědčíka a současného politického komentátora, si je vláda vědoma, že mládežnické projekty na sociálních sítích by nebyly úspěšné, pokud by otevřeně přiznávaly propojení s režimem. Poté, co Alijev nechal umlčet k režimu kritická média, se tak jeho autoritářský režim očividně soustředí na sociální síť a mládež. Kromě hnutí „Cavan“ je v Ázerbájdžánu aktivní i mládežnické hnutí „Ireli“, obdoba proputinovského hnutí „Naši“ v Rusku, které bylo založeno již v roce 2005. Abulfaz Gurbanli, člen vedení opozičního mládežnického hnutí NIDA, jehož představitelé občas končí za mřížemi, tvrdí, že ázerbájdžánské úřady se bojí mladých lidí, protože jsou nositeli změny a revolucí. „Proto je chce mít režim pod kontrolou,“ dodává Gurbanli.

(EN) <https://eurasianet.org/s/azerbaijani-government-taps-social-media-to-woo-youth>

Jak ázerbájdžánský ministr kradl knihkupectví

Nigar Kočarli je majitelkou řetězce knihkupectví Ali a Nino, pojmenovaného podle oblíbené knihy o lásce mezi gruzínskou dívkou a ázerbájdžánským chlapcem. Kočarli začínala od píky – první „knihkupectví“ otevřela v roce 2001 v koutku kavárny a investovala do něj okolo 600 dolarů. Její podnikatelské plány však jednoho dne zkrátil Kamaleddin Hejdarov, ázerbájdžánský ministr pro mimořádné situace. Hejdarov je vlivná podnikatelská a zákulisní postava, kterou američtí diplomaté v jedné ze svých depeší zveřejněných v rámci Wikileaks nazvali „ministrem všeho důležitého“. Podle uniklé depeše zastrašoval i americké byznysmeny podnikající v Ázerbájdžánu. První problémy Kočarli zakusila před čtyřmi lety, kdy jí vyhrožoval představitel Hejdarovovy firmy Gilan Holding. Trval na tom, aby holdingu svůj byznys prodala. „My jsme jako slon a ty jako mravenec, rozdrťme tě,“ mělo zaznít z jeho úst. Kočarli však tuto „nabídku“ odmítla. Od té doby začala mít problémy s daňovým úřadem, dodávky knih se začaly zpožďovat, její zaměstnanci byli šikanováni policií, pár jejích obchodů bylo záhadně vykradeno. Jedna z Hejdarových firem mezitím založila vlastní síť knihkupectví Libraff.

Nedávno se Kočarli dozvěděla od vedení sedmi bakuských obchodních domů, ve kterých má její knihkupectví Ali a Nino pobočky, že je bude muset zavřít. A že pobočky jejího knihkupectví Ali a Nino nahradí pobočky řetězce Libraff propojeného s ministrem Hejdarovem. Ten se nařčení, že je propojený s firmou vlastnící Libraffs, brání. Místní znalci nicméně spekulují, proč se Hejdarov tak vehementně pustil do byznysu s knihami, který je v portfoliu jeho holdingu poměrně nevýznamnou položkou. Jedni tvrdí, že jde o demonstraci síly a moci, druzí v jeho podnikání v knižním průmyslu vidí možnost získání kontroly nad přístupem k informacím. Jen čas ukáže, zda ministři v Ázerbájdžánu mohou beztrestně krást i knihkupectví.

(EN) <https://eurasianet.org/s/azerbaijan-small-bookstore-owner-describes-hostile-takeover-by-powerful-minister>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na
<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Barbora Jelínková, Pavla Švecová, Jaromír Němec

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.